

Project Number: 2017-1-LT01-KA201-035235

2. Metodologiniai ir pedagoginiai aspektai

1. Patirtinio mokymo(si) modelis

2.1 Pritaikymas mokyklose

2.2 Pritaikymas verslo mokyklose

3. Palyginimai ir privalumai

4. Apibendrinimas

Ižanga

Patirtinis mokymas(is) visiškai skiriasi nuo mechaniško mokymosi, kuriame besimokantysis užima pasyvų vaidmenį. Patirtinis mokymas remiasi įvairiais metodais, kurie skatina mokytojus tikslingai įtraukti besimokančiuosius į tiesiogines veiklas, kurių metu kiekvienas yra ugdomas asmeniškai, skatinamas savarankiškai pažinti, plėsti savo galimybių ribas, išryškinti moralines vertybes ir gebėti efektyviai bendradarbiauti visuomenėje.

1. Patirtinio mokymo(si) modelis

Patirtinis mokymas yra pagrįstas tiesiogine patirtimi. Per praktines veiklas mokinys yra skatinamas pats kelti klausimus, eksperimentuoti, domėtis ir prisiimant atsakomybę, pačiam spręsti iškilusius sunkumus. Tokios žinios ir patirtys yra reikalingos peržengia tradicinės pamokos ribas ir dažniausiai apima praktiką, studijas užsienyje, vietos tyrimus ar kitus projektus.

Patirtinis mokymas pažadina besimokančiųjų kritinį mąstymą, išeičių ieškojimą ir sprendimų priėmimą mokiniams artimoje aplinkoje. Šis mokymo metodas skatina koncentruoti ir įtvirtinti sukauptas žinias ir patirtį per apibendrinimą, atgalinį ryšį ir žinių pritaikymą naujose situacijose.

Vieni iš žymiausių patirtinio mokymo kūrėjų yra Džonas Diujis (John Dewey) ir Žanas Piaže (Jean Piaget), tačiau labiausiai šį modelį išgarsino Devidas A. Kolbas (David A. Kolb). Bendradarbiaudamas su Ron Fry Kolbas išplėtojo mintį, kad mokymas yra procesas, kuriuo žinios yra formuojamos per praktines veiklas. Šį procesą sudaro keturi esminiai ir tarpusavyje glaudžiai susiję elementai:

- Konkreti patirtis
- Atgalinis ryšys
- Abstraktus suvokimas
- Aktyvūs bandymai

Patirtinis mokymas(is) padeda mokiniams suvokti pažinimo sampratas ir procesus, sukuria ryšį tarp mokytojo ir grupės. Kolbo (A. Kolb) pristatomas metodas susideda iš sekos, kurią sudaro keturi cikliška pasikartojantys etapai. Pradedant nuo konkrečios patirties (grupės ar asmens), kuri gali būti susijusi emocijomis, jausmais, pastebėjimais — mokinys pats susikuria bendrą patirties vaizdą.

- Pirmasis etapas — mokinys iššifruoja pateiktą patirties vaizdą keldamas analitinius klausimus: „Kas nutiko? Kokios viso to pasekmės?“
- Antrasis etapas — patirtis tampa abstrakti. Vėlesnis situacijos analizavimas padeda atrasti situacijos

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 2017-1-LT01-KA201-035235

sprendimus. Mokinys įprastai kelia tokius klausimus kaip: „Ką reiškia šios pasekmės? Kas paskatina tokią baigtį? Kaip aš prisidėjau prie rezultato formavimo? Šiame etape situacija yra dar geriau suvokiama.“

- Trečiasis etapas — po teorijų ir sprendimų formavimo, mokymasis pereina į praktinį lygį, kuris patobulins veiksmus ateityje.
- Ketvirtasis etapas — anksčiau suformuotų minčių ir teorijų laikymasis, kuris veda į tolimesnes naujas patirtis, kurios bus analizuojamos kaip ir pavaizduotas patirtinio mokymo ciklas.

Apibendrinant galima teigti, kad patirtinis mokymas yra formuojamas pagal ciklą, kurį sudaro Patirtis/Pažinimas, Stebėjimas/Atgalinis ryšys, Abstraktus suvokimas, Aktyvūs bandymai. Asmenine patirtimi pagrįstas mokymosi modelis yra žymiai efektyvesnis nei mokymasis stebint kitų veiksmus, klausantis ar skaitant kitų žmonių nurodymus.

Šaltiniai internete (1 poskyris)

Experiential Learning Cycle

(<http://www.wageningenportals.nl/msp/tool/experiential-learning-cycle>)

Informacija apie patirtinio mokymo ciklą ir jo praktinį pritaikymą.

What is experiential learning?

(<https://study.com/academy/lesson/what-is-experiential-learning-definition-theories-examples.html>)

Patirtinio mokymo apibūdinimas, teorija ir pavyzdžiai.

Project Number: 2017-1-LT01-KA201-035235

2.1 Pritaikymas mokyklose

Patirtinio mokymo(si) modelis yra esminis XXI a. švietimo sistemoje, todėl šis modelis yra plačiai taikomas įvairiose amžiaus grupėse. Kadangi šis mokymo(si) modelis supina teoriją su praktika — prisiliečiama prie realaus pasaulio — mokiniai yra skatinami plėtoti savo asmenines savybes ir talentus, kurie praverstų kasdieniame gyvenime.

Plačiau taikomos patirtinio mokymo(si) veiklos:

- pamokos už klasės ribų (atliekant tam tikrus eksperimentus, matuojant atstumus per matematikos pamokas),
- diskusijos (pokalbiai su žinomais žmonėmis apie moralinius ir socialinius aspektus),
- situacijų moduliavimas, simuliacijos (analizuojant gyvenimiškas situacijas),
- pristatymai ir projektai pagrįsti praktinėmis veiklomis (eksperimentų, matytų filmų, pasirodymų, spektaklių analizės).

Informacinės technologijos gali nemenka dalimi prisidėti kuriant patirtinį mokymą(si). Mokiniai vysto naujus kompiuterinio raštingumo gabumus ieškodami informacijos, kurdami projektus ar pristatymus. Dauguma pedagogų (93%) teigia, kad pasitelkiant modernias technologijas pamokose, pagerinami mokinių akademiniai pasiekimai.

Šaltinis: Kolb, David A. „Experiential learning: experience as the source of learning and development. Pearson Education“, 2015.

Šaltiniai internete (2.1 poskyris)

Heritage Xperiential Learning School

(<http://heritagexperiential.org/about-us/school-profile>)

Patirtiniu mokymu paremtos mokyklos svetainė.

York Catholic District School Board

(<http://www.ycdsb.ca/pathways/experiential-learning>)

Patirtinis mokymas religinėje bendruomenėje.

Experiential learning in the classroom – learn by doing

(<https://www.realityworks.com/documents/resources/experientiallearninginfographic-8-2014-final.pdf>)

Patirtiniu mokymu paremta papildoma veikla.

Experiential learning in the classroom – learn by doing

(<https://www.utm.utoronto.ca/experience/sites/files/experience/public/shared/Team Based Problem Solving Activities - UTM EEO.pdf>)

Patirtiniu mokymu paremta papildoma veikla.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

2.2 Pritaikymas verslo mokyklose

Patirtinis mokymas leidžia mokiniui prisiliesti prie mokymosi patirties. Žinios nėra perduodamos vieno asmens (mokytojo) kitam (besimokančiajam), jos formuojamos per konkrečias besimokančiojo patirtis. Šioje situacijos mokytojas užima esminį vaidmenį, organizuoja konkrečias veiklas, kurių metu įgyjama efektyviausia patirtis.

Patirtinio mokymo modelį galima laisvai pritaikyti verslumo pamokose tiek profesinėse mokyklose, tiek aukštesniojo mokslo įstaigose. Pritaikant mokymąsi per patirtis, galima pasiekti išties puikių rezultatų.

Kaip ir kitose mokslo šakose, verslo srityje yra nemažai teorinių dalykų, kuriuos besimokantysis privalo suvokti ir tinkamai pritaikyti. Yra pastebėta, kad daugelis verslo studijas baigusiu studentų turi puikų teorinių žinių bagažą, tačiau ne **visada** žino kaip tinkamai jas pritaikyti praktiškai (Chia & Holt, 2008). Įvairiose organizacijose ir verslo srityse didžiausią pasisekimą pelno tie, kurie geba lanksčiai prisitaikyti prie bet kokių sąlygų.

Patirtinio mokymo pritaikymas verslo srityje nėra lengva užduotis. Apsiribojant klasės erdve, arčiausiai realaus gyvenimo situacijų galima per skirtingus atvejų tyrimus, nors tai negali prilygti situacijoms tikroje darbovietėje. Per patirtinį mokymą besimokantieji gali patys priimti sprendimus, analizuoti tam tikras teorijas ir realų jų pritaikymą gyvenime. Tokiu būdu besimokantieji yra skatinami lanksčiau reaguoti į skirtingas situacijas, išbandyti skirtingas darbo vietas pozicijas ir pasisemti patirties kiekvienoje iš jų.

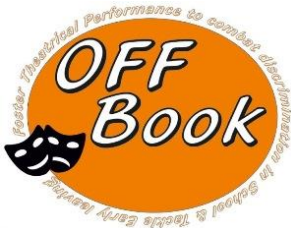
Verslo studijose dažniausiai taikomos šios patirtinio mokymo(si) galimybės:

- Darbo stebėjimas (job shadowing),
- Darbo patirtis (work experience),
- Verslo stendas/mugė (business fairs/stalls),
- Studentų valdomi investicijų fondai (student managed investment funds),
- Paskyrimai į darbo vietą (placements),
- Stažuotės (internships),
- Vietos analizės projektai (field-based projects).

Išvardintų veiklų nauda yra neišmatuojama:

- Suteikia daugiau svarios patirties norinčiam įsidarbinti, nes darbdaviai dažniausiai ir ieško žmonių su konkrečia patirtimi
- Suteikia galimybę praktiškai taikyti teorines žinias — bendravimas, informacinių technologijų naudojimas, komandinio darbo įgūdžiai, problemų sprendimas, atgalinio ryšio formavimas ir tolimesnis strategavimas
- Padeda susipažinti su įvairiais žmonėmis, kurie gali pagelbėti ateityje
- Leidžia išbandyti kuo daugiau profesijos aspektų, prieš pasirenkant konkretų tolimesnės karjeros kelią.

Project Number: 2017-1-LT01-KA201-035235

Šaltiniai: Chia, R & Holt, R 2008, „The nature of knowledge in business schools“ Academy of Management Learning and Education, vol 7, no. 4, pp. 471-486.

Šaltiniai internete (2.2 poskyris)

General business teaching resources

(<http://fod.msu.edu/oir/general-business-teaching-resources>)

Patirtiniu mokymu paremtos mokyklos svetainė.

Transformational learning in business education

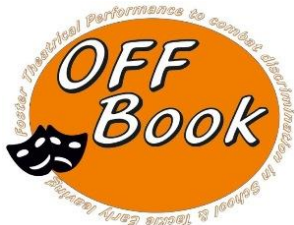
(https://digitalcommons.trinity.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=busadmin_faculty)

Straipsnis „Transformational Learning in Business Education: The Pivotal Role of Experiential Learning Projects“ (autoriai Rita D. Kosnik, Jacob K.Tingle and Edwin L. Blaton III) yra puiki pradžia šiam mokymo aspektui tyrinėti. Straipsnyje aptariamos stažuotės ribos ir spaudimas, kurį patiria visos mokymo įstaigos, o tu pačiu yra pateikiamos ir tam tikros alternatyvos Patirtinio Mokymo Projekto (Experiential Learning Projects (ELP)) forma. Aptariamos kokios mokymo teorijos slypi už patirtinio mokymo, siūlomi praktiniai pritaikymo būdai.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 2017-1-LT01-KA201-035235

3. Palyginimai ir privalumai

Patirtinio mokymo analizės raktinis žodis — tobulėjimas. Studentai mokosi per praktines veiklas, darbą su kitais, o svarbiausia — per savo patirtis.

Klasikiniame mokymo modelyje, mokinys užima pasyvią informacijos gavėjo poziciją. Patirtinio mokymo modelyje jis užima aktyvią mokymo(si) proceso dalį, kaupiant patirtį ir prisidedant prie asmeninės ūgties.

Klasikinio mokymo modelyje mokytojas dažniausiai perteikia informaciją visai grupei, tačiau negauna staigaus atgalinio ryšio, tačiau patirtinio mokymo modelis pabrėžia kiekvieno asmens svarbą. Pastarasis mokymo modelis sukuria dialogą tarp mokytojo ir mokinių — klausimai padeda pagerinti mokymo(si) kokybę.

Klasikinis mokymas yra grindžiamas teorija, o praktinis — suvokimu. Patirtiniu mokymu ugdomos emocijos ir jausmai, kurie padeda pasiekti optimalumą mokymo(si) procese.

Klasikiniame mokymo modelyje mokytojas tēra informacijos perdavėjas, tačiau praktiniame mokyme gabus mokytojas mokymo(si) procesą paverčia interaktyviu ir iššūkių kupinu procesu.

Pavyzdys Gamtos mokslų pamokose, pavasario gėlių tematika:

- Klasikinėse pamokose, mokytojas pasakoja mokiniams apie gėlių, augančių pavasarį gausą, aptaria meteorologines ir kitas gamtos sąlygas.
- Patirtinio mokymo pamokose mokytojas organizuoja išvyką į mišką rinkti pavasarių gėlių. Per tiesiogines patirtis, aktyvų mokinių įsitraukimą, veiklos gryname ore užtikrina geresnį temos suvokimą, nei teorijos paaiškinimas klasėje.

Tradiciškai vertinimas, atliekamas lyginant individo rezultatus su kitais, nustatant teorinius vertinimo kriterijai, yra skirtas visai grupei mokinių. Praktinio mokymo vertinimo forma skiriasi tuo, kad mokinys yra vertinimas pagal savo individualius pasiekimus. Labai svarbu pabrėžti mokinio pasiekimus ir jo asmeninį progresą atliekant praktines veiklas.

Negana to, praktinio mokymo modelis pabrėžia asmeninius ir profesinius gebėjimus: aktyvus klausymasis, viešas kalbėjimas, kritinis mąstymas ir kt.

Nėra abejonių, kad tradicinis mokymo modelis turi savo privalumus (konkretus teorijos analizavimas), tačiau taip pat svarbu gebėti tą teoriją pritaikyti praktiškai, užtikrinant, kad formulė „žinau ir darau“ pavirstų į „žinau kaip darau“.

Šaltiniai internete (3 poskyris)

Comparing Behaviourist and Experiential Learning Theories

(<https://kindleflames.wordpress.com/2017/03/20/01-learning-theories>)

Paaiškinimai, mokymo(si) proceso apibūdinimai, mokytojo vaidmenų kaita skirtinguose mokymo(si) modeliuose.

The Benefits of Experiential Learning

(<https://www.envisionexperience.com/blog/the-benefits-of-experiential-learning>)

Praktinio patirtinio mokymo pritaikymo pamokose privalumai.

4. Apibendrinimas

Mokytojai puikiai žino, kad mokiniai žymiai greičiau pasisavina informaciją ir ją ilgiau prisimena kai mokomasis dalykas yra tiesiogiai susijęs su jais pačiais. Mokymas per konkrečias veiklas suasmenina mokymo(si) procesą. Sero Ričardo Brensono (Sir Richard Branson) teigimu „neišmoksi vaikščioti tiesiog pasikliaudamas taisyklėmis. Mokaisi darydamas ir krisdamas“. Praktinio mokymo procesas apima savęs skatinimą ir savęs vertinimą taip pat ir visišką įsitraukimą į praktines veiklas.

Patirtys formuojamos kai mokiniai įsitraukia į veiklas, priima asmeninius sprendimus ir atsako už rezultatus. Šio mokymo procese mokynys yra skatinamas nuolat klausti, tirti, domėtis, spręsti iškilusius sunkumus, priimti atsakomybę, būti kūrybišku ir kurti prasmę. Tokios veiklos yra autentiškos, todėl spontaniškumas reaguojant į skirtingas situacijas yra tik skatinamas. Mokiniai patys tiria ir įprasmina atliekamas veiklas, todėl ir mokymo(si) proceso rezultatai yra individualūs.

Mokytojo pirminės funkcijos apimančios atitinkamas patirtis: keliant probleminius klausimus, nustatant tam tikras ribas, paskatinant ir paremiant mokinius, užtikrinant fizinį ir emocinį saugumą, palengvina mokymo(si) procesą.

Patirtinio mokymo modelis yra labai efektyvus ir išsiplečia toliau klasės ribų. Tai ir sukuria apverstos klasės modelį, kurio metu mokymas yra orientuotas į mokinį, o ne atvirkščiai.

Šaltiniai internete (4 poskyris)

What is experiential learning?

(<https://study.com/academy/lesson/what-is-experiential-learning-definition-theories-examples.html>)

Patirtinio mokymo apibrėžimas, teorijos ir pavyzdžiai.

The Benefits of Experiential Learning

(<https://www.envisionexperience.com/blog/the-benefits-of-experiential-learning>)

Patirtinio mokymo pritaikymo klasėje nauda.